

سوالات امتحانات نهایی مبحث محور

درس ادبیات فارسی 3 - فصل سوم - ادبیات غنایی

گرددآورنده: مهشید روزه دار رتبه 32 منطقه دو کنکور انسانی 1401

1. قلمرو زبانی:

الف) الگوی جمله «مردم به او دهقان فداکار میگفتند»، نهاد + متمم + + فعل است (0.25).

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1404)

ب) نمودار پیکانی وابسته وابسته را در بیت زیر رسم کنید (0.5).

- سینه خواهم شرحه شرحه از فراق / تا بگویم شرح درد اشتیاق

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1404)

ج) مفهوم «آن» در جمله: «و لابد هرچه به واسطه آن به خدا رسند، فرض باشد به نزدیک طالبان.» چیست؟ (0.25)

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1404)

د) معادل معنایی واژه مشخص شده در عبارت «چه نیکو گفت با جمشید دستور / که با نادان نه شیون بود و نه زور» در کدام گزینه نیامده؟ (0.25)

1. در نفیرم مرد و زن نالیده اند

2. فریاد و فغان در مرحبا و آفرین به آسمان بلند شد

3. وین نغمه محبت بعد از من و تو ماند

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1403)

ه) نقش ضمیر پیوسته در مصراع «بعد از این وادی توحید آیدت» مشابه گزینه است (0.25).

1. در عشق کسی قدم نهد کش جان نیست

2. آن خضر که فرخنده پی اش نام نهادند

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1403)

و) معنی کلمه مشخص شده در بیت زیر را، از داخل کمانک انتخاب کنید (0.25) .

-نی حریف هر که از یاری برید / پرده هایش پرده های ما درید (دشمن - همدم - رقیب)

(امتحان نهایی فارسی 3 دی 1403)

ز) نقش دستوری عبارت مشخص شده در عبارت « پس چون نیک اندیشه کنی همه طالب حسن اند » چیست؟ (0.25)

(امتحان نهایی فارسی 3 دی 1403)

ح) کدام معنی از واژه «سامان» در مصراع «با جان بودن به عشق در سامان نیست» بر نمی آید؟ (0.25)

1. امکان

2. درخور

3. مصلحت

4. میسر

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1402)

ط) در عبارت زیر، نقش دستوری کلمات مشخص شده را بنویسید (0.5) .

-آنگاه که آتش عشق او را چنان گرداند که همه جهان، آتش بیند

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1402)

ی) با توجه به بیت زیر به سؤالات پاسخ دهید (0.75) .

-مکر او معکوس و او سر زیر شد / روزگارش برد و روزش دیر شد

1. نهاد سومین جمله را مشخص کنید.

2. «او» به ترتیب در نقش های و نهاد به کار رفته است.

3. نقش ضمیر پیوسته «ش» در «روزگارش برد»، است. (مفعول - مضاف الیه)

(امتحان نهایی فارسی 3 دی 1402)

ک) معنی واژه «دستور»، در بیت زیر با معنی آن در کدام گزینه یکسان است؟ (0.25)

چه نیکو گفت با جمشید دستور / که با نادان نه شیون باد و نه سور

1. گر ایدونک دستور باشد کنون / بگوید سخن پیش تو رهنمون
2. تن ز جان و جان ز تن مستور نیست / لیک کس را دید جان دستور نیست
3. به دستور فرمود تا ساروان / هیون آرد از دشت ، صد کاروان
4. بر مصطفی بهر رخصت دوید / از او خواست دستوری اما ندید

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1401)

ل) در بیت «محرم این هوش جز بیهوش نیست/ مر زبان را مشتری جز گوش نیست» : (0.5)

1. وابسته وابسته را مشخص کنید.
2. نوع وابسته وابسته را بنویسید.

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1401)

م) نقش دستوری واژه های مشخص شده را در جمله زیر، بنویسید (0.5) .

«او بنده خود را عاشق خود کند، آنگاه بر بنده عاشق باشد و بنده را گوید: تو عاشق و محبّ ماید.»

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1401)

ن) نوع حذف در مصراع نخست بیت زیر، به قرینه لفظی است یا معنایی؟ (0.25)

-آیینۀ نگاهت، پیوند صبح و ساحل / لبخند گاه گاهت، صبح ستاره باران

(امتحان نهایی فارسی 3 دی 1401)

س) الگوی ساخت کدام گزینه «نهاد + مفعول + مسند + فعل» است؟ (0.25)

1. زیبایی محبوب تو چند روز بیش نیست.
2. عشق جاودانی همواره معزوق را جوان می بیند.
3. در این سفر ستارگان را با درخشندگی جاودان خود می بینم.
4. عشق از بهر این معنی، فرض راه آمد.

(امتحان نهایی فارسی 3 دی 1399)

2. قلمرو ادبی

الف) کدام آرایه در بیت «هر کسی کاو دور ماند از اصل خویش / باز جوید روزگار وصل خویش» وجود ندارد: تلمیح/ جناس همسان/ تضاد (0.25).

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1404)

ب) آرایه بخش مشخص شده در عبارت «آن شب نیز ماه با تلالؤ پرشکوهش از راه رسید و گل های الماس شکفتند» چیست؟ (0.25)

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1404)

ج) در کدام بیت شاعر بر پایه تشبیه بین دو مصراع، ارتباط معنایی برقرار کرده است؟ (0.25)

1. مستمع، صاحب سخن را بر سر کار آورد / غنچه خاموش، بلبل را به گفتار آورد

2. نی حدیث راه پر خون میکند / قصه های عشق مجنون میکند

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1404)

د) همه موارد زیر از آثار ترجمه شده به شمار می آیند؛ به جز (0.25)

1. قصه های دوشنبه

2. فی حقیقه العشق

3. کلیله و دمنه

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1404)

ه) عشق بر یک فرش بنشانند گدا و شاد را / سیل یکسان می کند پست و بلند راه را (اسلوب معادله /

متناقض نما) (0.25)

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1403)

و) واژه های مشخص شده در دو جمل زیر خلق کنند کدام آرایه ادبی مشترک هستند؟ (0.25)

1. بدان که از جمله نام های حسن یکی جمال است و یکی کمال.

2. بی آتش قرار ندارد و در آتش وجود ندارد.

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1403)

ز) مصرع اول بیت زیر را مرتب کنید (0.25) .

از - باران - برگ - مهربان تر - ای - بوسه های / بیداری ستاره در چشم جویباران

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1403)

ح) عشق به همه جایی مأوا نکند و به هر دیده روی ننماید (مجاز- جناس) (0.25)

(امتحان نهایی فارسی 3 دی 1403)

ط) مصرع دوم بیت زیر را مرتب کنید (0.25) .

-وین نغمه محبت بعد از من و تو ماند / باد- و- آواز- باران- زمانه- تا- باقیست - در

(امتحان نهایی فارسی 3 دی 1403)

ی) زمانه گر بزند آتشم به خرمن عمر / بگو بسوز که بر من به برگ کاهی نیست (تشخیص/ متناقض
نما) (0.25)

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1402)

ک) محرم این هوش جز بی هوش نیست / مر زبان را مشتری جز گوش نیست (اسلوب معادله/
تلمیح) (0.25)

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1402)

3. قلمرو فکری

الف) با توجه به متن «و به عالم عشق - که بالای همه است - نتوان رسیدن تا از معرفت و محبت دو پایه
نردبان نسازد» سهروردی شرط رسیدن به عالم عشق را چه می داند؟ (0.5)

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1404)

ب) مولانا در بیت زیر، چه کسانی را سزاوار همراهی «عارف» دانسته است؟ (0.25)

- نی حریف هر که از یاری برید / پرده هایش پرده های ما درید

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1402)

ج) مفهوم مشترک ابیات زیر را بنویسید (0.5).

- صبر بر داغ دل سوخته باید چون شمع / لایق صحبت بزم تو شدن آسان نیست
- می تواند حلقه بر در زد حریم حُسن را / در رگ جان، هر که را چون زلف، پیچ و تاب هست

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1402)

د) با توجه به بیت «هر که جز ماهی ز آبش سیر شد/ هر که بی روزی است روزش دیر شد»: (0.75)

1. مفهوم واژه «سیر» را بنویسید.

2. در مصراع دوم، مقصود از «روزی» است که با واژه در مصراع اول، مفهوم یکسان دارد.

(امتحان نهایی فارسی 3 دی 1402)

ه) مفهوم کدام بیت با عبارت «وصول به حسن ممکن نشود؛ آلا به واسطه عشق و عشق هر کس را به خود راه ندهد»، یکسان است؟ (0.5)

1. بیم آن است کز غم عشقت / سر برآرد دلم به شیدایی

2. من که هر آنچه داشتم اول ره گذاشتم / حال برای چون تویی اگر که لایقم بگو

3. بی عشق زیستن را جز نیستی، چه نام است؟ / یعنی اگر نباشی کار دلم تمام است

4. تواند حلقه بر در زد حریم حسن را / در رگ جان، هر که را چون زلف پیچ و تاب هست

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1401)

و) مولانا در مصراع نخست بیت زیر، چه کسانی را سزاوار همنشینی عارف (نی) دانسته است؟ (0.25)

- نی حریف هر که از یاری برید / پرده هایش پرده های ما درید

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1401)

4. معنی و مفهوم شعر و نثر

الف) کز نیستان تا مرا بیریده اند / در نفیرم مرد و زن نالیده اند (0.5)

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1404)

ب) عشق هر کسی را به خود راه ندهد (0.25).

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1403)

ج) نی حدیث راه پر خون می کند (0.5).

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1403)

د) محرم این هوش جز بی هوش نیست (0.5).

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1403)

ه) در غم ما روزها بیگاه شد / روزها با سوزها همراه شد (0.5)

(امتحان نهایی فارسی 3 دی 1403)

و) حیات از عشق می شناس و ممات بی عشق می یاب (0.5).

(امتحان نهایی فارسی 3 خرداد 1402)

ز) در عشق قدم نهادن کسی را مسلّم شود که با خود نباشد (0.5).

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1402)

ح) وصول به حُسن ممکن نشود الاّ به واسطهٔ عشق (0.5).

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1401)

ط) عشق هرکسی را به خود راه ندهد و به همه جایی مأوا نکند (0.5).

(امتحان نهایی فارسی 3 دی 1401)

ی) در عالم پیر هر کجا برنایی است / عاشق بادا که عشق خوش سودایی است (0.5)

(امتحان نهایی فارسی 3 شهریور 1399)

پاسخنامه

1. الف) مسند (ص 57)

ب) کشیدن پیکان از «اشتیاق» به «درد»، کشیدن پیکان از زیر «درد اشتیاق» به «شرح» (ص 48)

ج) نشانه جمع (ص 55)

د) گزینه 3 (ص 57)

ه) الف (ص 53)

و) همدم (ص 49)

ز) قید (ص 54)

ح) مصلحت (ص 53)

ط) مسند / مفعول (ص 53)

ی) 1. او / 2. مضاف الیه / 3. مضاف الیه (ص 48)

ک) گزینه 3 (ص 48)

ل) 1. این / 2. صفت مضاف الیه (ص 47)

م) عاشق : مسند / بنده : متمم (ص 53)

ن) معنایی (ص 57)

س) گزینه 2 (ص 54)

2. الف) جناس همسان (ص 48)

ب) استعاره یا تشبیه (ص 57)

ج) گزینه 1 (ص 50)

د) گزینه 2 (ص 54)

ه) اسلوب معادله (ص 49)

و) سجع (ص 52 و 53)

ز) ای مهربان تر از برگ در بوسه های باران (ص 57)

ح) مجاز (ص 54)

ط) تا در زمانه باقیست آواز باد و باران (ص 59)

ی) تشخیص (ص 50)

ک) اسلوب (ص 47)

3. الف) گذشتن از دو پایه معرفت و محبت (ص 54)

ب) هجران کشیده ها یا کسانی که از معشوق دور مانده اند. (ص 47)

ج) تحمل سختی ها و دشواری های راه عشق / شایسته عشق بودن عاشقان دل سوخته / فقط عاشقان واقعی به حریم حسن معشوق راه می یابند. (ص 56)

د) 1. بیزار و خسته / 2. عشق و آب (ص 47)

ه) گزینه 4 (ص 56)

و) هجران کشیده ها یا کسانی که از محبوب خود دور شده اند. (ص 47)

4. الف) در فریادهای من ناله و زاری همه انسان ها وجود دارد. (ص 48)

ب) هرکسی لیاقت عاشق شدن را ندارد. (ص 52)

ج) نی (انسان کامل / مولانا) داستان راه دشوار عشق را بیان میکند. (ص 47)

د) تنها عاشق واقعی محرم حقیقت عشق است. (ص 47)

ه) عمر ما با غم و درد عاشقی سپری شد. (ص 49)

و) زندگی را حاصل عشق بدان و مرگ را در عاشق نبودن، جست و جو کن. (ص 53)

ز) کسی میتواند در راه عشق قدم بگذارد که به تعلّقات ظاهری بی توجّه باشد. (ترک تعلّقات دنیوی) (ص 53)

ح) رسیدن به زیبایی، تنها به وسیلهٔ عشق، امکان پذیر است. (ص 52)

ط) و عشق هرکسی را نمیپذیرد و در هرجایی اقامت نمیکند. (ص 52)

ی) در این دنیای سالخورده ، هر کجا جوانی هست ، الهی عاشق باشد زیرا عشق دیوانگی خوشایندی است. (ص 53)

